

Va
 Voorlopige gegevens voor het orgel te Borger.

Er dient bezwaar te worden gemaakt tegen de Nasard uit de Prestant 4'. Deze Prestant is basisstem op het tweede klavier en moet dus iets wijder zijn dan Octaaf 4' op I. Als quintstem wordt hij dan te sterk en wegens zijn "midden"-stemming veel te opdringerig. Beter is Nasard als afzonderlijke stem of in uiterste geval uit de Roerfluit halen. In onderstaande tabel zijn twee mogelijkheden opgenomen.

De Mixtuur heeft de 2' rij als sterkste rij; later neemt de 4' rij ook een dominerende plaats in. De quinten zijn in mensuur niet veel afwijkend om later eventueel, als een Octaaf 2' bijgebouwd zou moeten worden, de intonatie te kunnen wijzigen, zodat de Mixtuur meer quintkarakter krijgt.

De mensuren zijn het best als "voorlopig" aan te merken; bij gunning kunnen ze altijd nog eens onder de loupe worden genomen, wanneer wat meer bekend is over de ideeën van de adviseurs en de eigenschappen van de kerk.

	C	c	cl	c2	c3	g3	c4	g4	
Prestant 8'	135	80	47	29	17	12,5			
Octaaf 4'		76	45	28	16		10	7,5	
Prestant 4'		83	50	30	18		11	8,5	
(niet als quint toegepast)									
(wel als quint toegepast)	:	70	41	25	17,5		10,5	8.-	d5 5,5
Bourdon 8'	z.o.	83	51,5	31,5	18,6	13,5			
Roerfluit 8'	z.o.	80	50	31,8	18,7	14,8	~~12~~		
roeren	z.o.	18	12	9,5	7,5	6.-			
Fluit 4'	uit Roerfluit 8'						12	8,6	
roeren							5,5	4,3	
Gamba 8'	85	48	30	17	12	9,6			

	g	g1	g2	g3	g4	d5
Nasard 2 2/3'	$\frac{20}{70}$	$\frac{13}{44}$	$\frac{8,5}{27,3}$	$\frac{6.-}{17,5}$	$\frac{4,6}{11,4}$	$\frac{3,9}{8,9}$

	C1	B1	C	B
Subbas 16'	177x139	160x125,5		
Bourdon 8'			142,5x111,5	86x68
Roerfluit 8' (hout)			115 x 90,5	82x65
(metaal)			115	82
(roeren)			24	18,5

~~Tongwerken~~

Tongwerken	C	c	cl	c2	c3	g3
Trompet 8'						
bovenbekerwijdte 100		80,7	65	52	42	35,8
Dulciaan 8'	41	34,2	28,4	23,6	19,7	17,7

(met wat brede tong)

Mixtuursamenstelling

C			2'	1 1/3'	1'
cl		2 2/3'	2'	1 1/3'	1'
fs2	4'	2 2/3'	2'	1 1/3'	

Mensuren van de Mixtuur

	I	II	III	IV
0	e1 41	g1 26,5	e2 24,5	
a	e2 27	g2 15,5	e3 14,5	
b	b2 16,8	fb3 9,8	b3 9,-	
e1	g2 15,6	e3 16,-	g3 9,4	e4 8,6
e2	g3 10,-	e4 9,5	g4 5,5	e5 5,-
f2	e4 7,9	f4 7,8	e5 4,6	f5 4,-
fb2	fb3 12,6	eb4 7,6	fb4 7,5	eb5 4,3
e3	e4 10,1	g4 5,8	e5 6,-	g5 3,9
g3	g4 8,2	d5 4,3	g5 4,8	d6 3,4

De transmissies

Ik weet niet hoe Laukhuff thans zijn schakelschema maakt. Aannemende dat kegelladen worden gebruikt, dan is de eenvoudigste manier om alle draden van een klavier over een multiplex of board schakelbord te leggen; de draden gedeeltelijk verzonken in groeven. Deze draden moeten blank zijn voor het deel dat op het schakelbord ligt; zij gaan verder geïsoleerd naar de magneten van de laden. Van de transmissie registers werden alle draadpijpen voorzien van een voetjeembraan met bijbehorende magneet en van elke magneet gaat een draad naar een verzamelblok. Van dit verzamelblok worden de draden verbonden met contactveren die op een pneumatisch te bewegen plankje zijn gemonteerd. Voor elk "register" een plankje. Door het plankje tegen het schakelbord te drukken maken de contactveren verbinding met de draden die van de toetsen komen.

Dit systeem werd doot Standaard en thans nog door Fonteyn toegepast. Anders vervalt U in het sleepecontactensysteem, dat echter pas nut heeft in het excenterstelsel en bovendien bewerkelijker en duurder. Ik schat de kosten van het kleppensysteem voor de transmissies Subbas-Gedekt-Bourdon, Roerfluit 8' en -Fluit 4' inclusief Reiszner magneten (merk Klan) op f 350,-. Indien ook Prestant 4'-Nasard erbij moeten nog extra f 150,-. Hiervan aftrekken de kosten van kegels, boringen en membraanlatten.

Kan bijgaande schema-"krabbel" voldoende toelichting geven?

Gaarne tot verdere dienst bereid,

Uw

Joh. M. Vetter